

Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi

<http://kutuphane.uludag.edu.tr/Univder/uufader.htm>

Yabancılara Türkçeyi Öğretirken Türkiye'yi Öğretmek: Ulutömer Örneği*

Kelime ERDAL

*Doç. Dr., Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler
Eğitimi Bölümü, kelime@uludag.edu.tr*

ÖZET

Yabancı dil öğrenimi bir anlamda dili öğrenilen toplumların dünyaya bakış açılarını, düşünme sistemlerini ve değer yargılarını anlamaktır. Bu yüzden dil öğretmenliği yaparken kültür öğretmenliği yapmak gibi bir zorunluluk vardır. Zaten eğitim de bir kültür aktarımıdır. Eğitim, milli olan kültürün gençlere aktarılması ve onların, dille birlikte kültürü de edinmeleridir. Dili öğrenen kişi yabancı da olsa o dilin kültürünü de öğrenir. Kültürü sosyal bir olgu olarak düşünen toplum bilimciler onun öğrenilen bir tavır olduğunu düşünürler. Bu anlamda davranışçılara yaklaşan ve dili de öğrenilen bir davranış olarak ifade eden bu anlayışa göre dille düşünce gibi dille kültür de birbirinden ayrılması mümkün olmayan yapışık ikizdir. Bir toplumu oluşturan bireylerin günlük hayatta meydana getirdikleri çeşitli etkinlikleri algılayabilmek için o toplumun kültürüne has temel özellikleri bilmek gerekir.

Araştırmada, Uludağ Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde eğitim alan yabancı öğrencilere (A2 ve B1 düzeyinde 100 öğrenci) uygulanan bir anketle çeşitli resim ya da fotoğrafları ne kadar tanıdıkları sorulmuştur. Uygulanan ankette yer alan görseller, Türk kültüründe ve tarihinde önemli olan şahsiyetlere ya da mekânlara aittir. Konuşma dilinde sıklıkla kullanılan atasözleri ve deyimlerin yabancı öğrencilere ne çağrıştırdığı da ankette sorgulanmıştır. Böylelikle öğrencilerin Türkçeyi öğrenirken kültürel değerleri

* Bu makale, 17-19 Mayıs 2017 tarihleri arasında Bursa'da düzenlenen 1. Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Bilgi Şöleninde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

öğrenip öğrenmedikleri araştırılmış ve elde edilen bulgular doğrultusunda sonuçlara ulaşılmış, önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Yabancılara Türkçe öğretimi, kültürel değerler, dil-kültür bağlantısı.

Teaching Turkey While Teaching Turkish To Foreigners: Ulutömer Example

ABSTRACT

Learning language really means to analyze cultural reference of that language. Otherwise, superficial learning comes true not in real. At the end of this, foreign language learned doesn't become permanent. Also, learning foreign language is to understand perspective to world, idea system and value judgement of society of which language is learned. So, while teaching, cultural teaching is an obligation. Education is also culture transmission. Education is transmission of culture being national and obtain culture as well as language. Even if person learning the language is foreign, he/she learns the culture of that language as well. Sociologists thinking society as a social phenomenon think that it is a learned behaviour. In this sense, according to this mind approaching to behaviourists and stating the language as a learned behaviour, language and culture are attached twin like language and idea. It is necessary to know basic features belonging to that society in order to comprehend various activities created by people who consist of society.

In research, with an practised survey it is asked to foreign students (100 students) who study at Uludağ University Turkish Teaching Practise and Research Center about how much they know various pictures and photos. Visuals taking place in practised survey belong to place and people who are important in Turkish culture and history. What slogans used in spoken language, proverbs and idioms remind students has been questioned. So, while students are learning Turkish if they learn cultural values or not has been researched and results have been obtained with the help of got findings, proposals have been suggested.

Key Words: Teaching Turkish to foreigners, cultural values, language-culture relationship.

GİRİŞ

Dil, insanların birbirleriyle iletişim kurmalarını sağlayan; düşündüren, algılamasını sağlayan, konuşarak kendini ifade etmesine yarayan bir araçtır. Bir dil bir insan sözü de dilin insan olmanın vazgeçilmezlerinden olduğunu göstermektedir. Gelişen teknoloji ve yeni dünya düzeni insanların bildiği dil sayısının da artmasını gerektirmektedir. Bedri Rahmi, “Üç Dil” şiirinde bunu şöyle ifade eder:

En azından üç dil bileceksin
En azından üç dilde
Ana avrat dümdüz gideceksin
En azından üç dil bileceksin
En azından üç dilde düşünüp rüya göreceksin
....

En azından üç dil bileceksin
En azından üç dilde
Canımın içi demesini
Kırmızı gülün alı var demesini
Nerden ince ise ordan kopsun demesini
Atın ölümü arpadan olsun demesini
Keçiyi yardan uçuran bir tutam ottur demesini
İnsanın insanı sömürmesi
Rezilliğin dik alası demesini
Ne demesi be
Gümbür gümbür gümbürdemesini becereceksin. (Eyuboğlu, 1995: 195)

Şairin de belirttiği gibi yabancı dil öğrenme çok boyutlu bir süreçtir. Bir dilin tüm kelimelerini öğrenmek ve o dilin kuralları dâhilinde bu kelimeleri bir araya getirmek o dili öğrenmek anlamına gelmez. Dili gerçek anlamda öğrenmek, o dile ait kültürel göndermeleri de çözmek anlamına gelir. Aksi takdirde dilde gerçek anlamda değil yapay bir öğrenme gerçekleşir. Bunun sonucunda öğrenilen yabancı dil de kalıcı olmaz. Yabancı dil öğrenimi bir anlamda dili öğrenilen toplumların dünyaya bakış açılarını, düşünme sistemlerini ve değer yargılarını anlamaktır. (Okur ve Keskin, 2013: 1620)

Türkçe'nin yabancı dil olarak öğrenildiği ortamda kültür aktarımı ile ilgili yapılan bir araştırmada öğrencilerin sınıf ortamında Türk kültürü ile ilgili verilen bilgileri dikkatle dinleyip not aldıkları ve bir sonraki derste öğretmene bir önceki derste öğrendikleri konu ile ilgili günlük yaşamda karşılaştıkları durumları rapor ettikleri gözlemlenmiştir. Bu çalışma sonucunda ders kitaplarında da kültür kavramına yer verilmesi gereği ortaya çıkmıştır. (Yaylı ve Bayyurt, 2014: 34) Dil öğretmenliği yaparken kültür öğretmenliği yapmak gibi bir zorunluluk vardır. Zaten eğitim de bir kültür aktarımıdır. Eğitim, milli olan kültürün gençlere aktarılması ve onların, dille birlikte kültürü de edinmeleridir. (Cemiloğlu, 2003: 15) Dili öğrenen kişi yabancı da olsa o dilin kültürünü de öğrenir. Kültürü sosyal bir olgu olarak düşünen toplum bilimciler onun öğrenilen bir tavır olduğunu düşünürler. Bu anlamda davranışçılara yaklaşan ve dili de öğrenilen bir davranış olarak ifade eden bu anlayışa göre dille düşünce gibi dille kültür de birbirinden ayrılması mümkün olmayan yapışık ikizdir. (Cemiloğlu, 2015: 16)

Dilin kazanımı doğuştan itibaren tek bir etkinliğe değil, etkinliklere bağlıdır. Bu etkinlikler, öğrencilerin yaş ve sınıf seviyeleri yükseldikçe giderek karmaşık bir hal alarak devam eder. (Akyol, 2016: 12) Yabancılara Türkçe öğretirken de bu şekilde kolaydan zora bir ilerleme söz konusudur. Öğretmen kendi kültürüne ait unsurları kullanarak da öğrencileri motive edebilir. Öğrendikleri dilin kültürüne ait değerleri öğrenmek öğrencilerde merak uyandıracaktır. Öğretmen sınıfa kendi kültürü ile ilgili somut örnekler getirerek öğrencilerde heyecan uyandırabilir. (Arslan, 2011: 1-2) Yabancı dil olarak Türkçe öğreten bir öğretmen öğrencilerinin farklı kültürlerden geldiğini unutmamalıdır. Farklı kültürlerle saygılı olmalı ve o kültürlerle de derslerinde yer vermelidir. Kendi kültürlerine ait unsurların derslerde kullanılıyor olması öğrencileri olumlu yönde motive edecektir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretmenin önemi ve gerekliliği son otuz yıl içinde büyük ivme kazanmıştır. Devlet politikalarının da yönlendirici etkisiyle birçok kurum ve üniversite çeşitli çalışmalar başlatmıştır. Bu kurum ve kuruluşlar, sürekli gelişen dil öğretim stratejileri ve yöntemleri ışığında yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında belli bir mesafe almışlardır. Ancak materyal hazırlama alanındaki çalışmalarda daha çok İngilizce, Fransızca, Almanca gibi dillerin öğretim yöntemleri benimsenmiş; Türk dilinin yapı ve özelliklerine uygun yöntemlerin neler olabileceğine ilişkin çalışmalar yetersiz kalmıştır. Yabancı dil öğrenimi bir anlamda dünyada bulunan diğer toplumların dünyaya bakış açılarını, düşünme ve değer sistemlerini anlamak için yapılan bir uğraştır. Bir toplumu oluşturan bireylerin günlük hayatta meydana getirdikleri çeşitli etkinlikleri

algılayabilmek için o toplumun kültürüne has temel noktaları bilmek gerekir. (Demir ve Açık, 2011: 52)

Dilin Öğrenildiği Ülkeyi Tanıma

Dilin öğrenileceği ülkelerin yemeklerini, sanatçılarını, tarihi ve turistik yerlerini, tarihi şahsiyetlerini, müziğini tanımak önemlidir. Araştırmada öğrencilere buna dair sorular yöneltilmiştir.

“Türkiye’nin başkenti neresidir?” sorusuna 89 öğrenci Ankara cevabını verirken, 6 öğrenci bu soruyu cevaplamamış, 4 öğrenci ise Recep Tayyip Erdoğan, bir öğrenci de Antalya cevabını vermiştir. Öğrencilerin bu soruyu büyük oranda doğru cevaplamaları sevindiricidir. Recep Tayyip Erdoğan cevabını veren öğrencilerin de soruyu yanlış anlama olasılığı yüksektir.

“Hangisi Türk bayrağıdır?” sorusuna 98 öğrenci doğru cevap vermiş, 2 öğrenci bu soruyu boş bırakmıştır. Türk bayrağını seçenekler arasından bulmak öğrenciler için kolay bir sorudur ve öğrenciler bu soruyu büyük oranda doğru cevaplamışlardır.

“Fotoğrafta görülen Türk devlet adamı kimdir?” sorusunda öğrencilere Atatürk sorulmuş ve öğrencilerin 91’i Atatürk’ü tanımış, 9’u bu soruyu cevaplamamıştır.

“Hangisi Türkiye’de bir şehir değildir?” seçenekli sorusu çoğunlukla doğru cevaplanmıştır. Bu soruda 1 öğrenci Çanakkale, 1 öğrenci Antalya, 5 öğrenci İstanbul, 93 öğrenci Moskova cevabını vermiştir.

“En çok hangi Türk sanatçısının müziğini dinliyorsunuz?” sorusuna, 26 öğrenci Mustafa Ceceli cevabını verirken, 36 öğrenci bu soruya cevap vermemiştir. 4 öğrenci müzik dinlemiyorum cevabını vermiştir. Diğer cevaplar şöyledir: Barış Manço (4 öğrenci), Tarkan (4 öğrenci), Sezen Aksu (2 öğrenci), İbrahim Tatlıses (2 öğrenci), Murat Boz (2 öğrenci), Gündüz Gece (2 öğrenci), Buray (2 öğrenci), Ahmet Tatlı, Ahmet Kaya, Ziyet Sali, Oğuzhan Koç, Sufle, Emre Aydın, İremci Daire, Adnan Şenses, Mehmet

Sultan, Orhan Ölmez, Zeynep Dizdar Vazgeç Gönül, Çağatay Ulusoy, Yalın, Sancak, Müslüm Gürses (1'er öğrenci) Bu soruda öğrencilerin Türk müziğinden uzak oldukları görülmüştür. Oysa müzik gençlere ulaşmada önemli bir araçtır.

“Türkiye’de en çok hangi yemeği beğendiniz?” sorusuna 34 öğrenci iskenler, 19 öğrenci köfte cevabını vermiştir. 12 öğrenci bu soruya döner, 6 öğrenci lahmacun, 5 öğrenci çiğ köfte, 5 öğrenci mantı, 5 öğrenci tavuk, 3 öğrenci kebab, 3 öğrenci pide cevabını vermiştir. Birer öğrenci de şu cevapları vermiştir: KFC, köri kremalı tavuk, Yusuf köfteci, çorba, kuru fasulye, tas kebabı, bursa kebabı, yoğurtlu kebab. Burada dikkati çeken cevap KFC’dir. Farklı bir kültürün yemek markası olmasına rağmen bu soruya verilen cevap kişisel beğenilerle ilgili olabileceği gibi farklı kültürlerin etkisi olarak da değerlendirilebilir.

“Severek seyrettiğiniz dizi/filmin adı nedir?” sorusunda Diriliş Ertuğrul cevabı 24 öğrenci ile başı çekmektedir. Ezel’i 10, Babam ve Oğlum’u 10 öğrenci beğenmiştir. Kara Sevda’yı 6, Av Mevsimi’ni 6, Eski Sevgili’yi 5, Medcezir’i 4, Fatih Sultan Mehmet’i 2 öğrenci severek izlemiştir. Bunları birer öğrenci ile şu filmler izlemektedir: Ya Sonra, Söz, Benim Dünyam, Sadece Sen, Hızlı Öfkeli, Adını Sen Koy, Bir Zamanlar Anadolu’da. 8 öğrenci bu soruya “film seyretmiyorum” cevabını verirken, 18 öğrenci boş bırakmıştır.

Bir başka soruda Peribacalarının görseli verilmiş ve öğrencilerden neresi olduğunu seçenekler içinden bulmaları istenmiştir. 33 öğrenci Pamukkale, 7 öğrenci Uludağ, 22 öğrenci Peri Bacaları, 6 öğrenci Kaya mezarları cevabını vermiş, 32 öğrenci bu soruda hiçbir seçeneği işaretlememiştir.

Pamukkale fotoğrafı verilerek neresi olduğu sorulduğunda da 24 öğrenci Pamukkale, 21 öğrenci Uludağ, 13 öğrenci Van Gölü, 12 öğrenci de Tuz Gölü cevabını vermiştir. 30 öğrenci bu soruda hiçbir seçeneği işaretlememiştir.

“Fotoğraftaki heykel nerededir?” sorusunda öğrencilere seçenek sunulmamış, cevabı kendilerinin yazmaları istenmiştir. 12 öğrenci Çanakkale, 15 öğrenci Troya Atı, 4 öğrenci at heykeli, 1 öğrenci at ve ev cevabını vermiş, 68 öğrenci hiçbir şey yazmamıştır.

“Adıyaman’da yer alan turistik dağın adı nedir?” sorusuna sadece 1 öğrenci Nemrut cevabını vermiş, 99 öğrenci bu soruya cevap vermemiştir.

“Fotoğraftaki yer neresidir?” sorusunda da öğrencilere seçenek sunulmamıştır. 42 öğrenci İstanbul, 14 öğrenci Kız Kulesi, 2 öğrenci Mudanya, 1 öğrenci Antalya, 1 öğrenci Kız Feneri cevabını vermiştir. 40 öğrenci bu soruya cevap vermemiştir.

Ankette öğrencilere kimdir başlığı altında seçenek verilmeden üç görsel sunulmuştur. Keloğlan, Hacivat ve Karagöz ve Nasrettin Hoca’ya ait olan bu görseller, Türk kültürünün önemli simgeleridir.

Keloğlan görseline 76 öğrenci cevap vermemiştir. 7 öğrenci bir çocuk, 6 öğrenci Keloğlan, 4 öğrenci Türk çocuk, 3 öğrenci Sindibad cevabını verirken, birer öğrenci de şu cevapları vermiştir: Kav oğlun, Kelse, Kiki, Derviş.

Karagöz ve Hacivat görseline verilen cevaplar şöyledir: Hacivat Karagöz 15 öğrenci, Karagöz 13 öğrenci, Ulutömer 11 öğrenci. 50 öğrenci bu soruya cevap vermemiştir. 1’er öğrenci de şu cevapları vermiştir: Gözkara, Aracos, Fatih Sultan, İki adam, Hacıbed, Kukla, Araguz, Aragoz, İki Turistik İnsan, Osman, Tiyatro oyuncular. Bu soruda en dikkat çeken cevap Ulutömer’dir. Ulutömer’in logosunda Hacivat ve Karagöz

figürü yer almaktadır. Hacivat ve Karagözü kültürel bir öge olarak logosuna yerleştiren Ulutömer, öğrencilerin zihninde bu kültürün aktarıcısı olmuştur.

Bir başka görselle de öğrencilerin güldürü ustası Nasrettin Hoca'yı tanımları istenmiştir. Bu soruya öğrencilerden 36'sı Nasreddin Hoca, cevabını vermiş, 46 öğrenci ise cevap vermemiştir. Yazılışı kendi dillerine uyarlasalar da Juha 8 öğrenci, eşek ve cıha 2 öğrenci, Juha ve onun eşeği 2 öğrenci, bir insan at üstünde, 2 öğrenci tarafından Nasrettin Hoca kastedilerek yazılmıştır. Birer öğrenci de şu cevapları vermiştir: Konyalı Hacettin Hoca, Nasrettin Bey, Aşık, Padişah.

Kültürel şahsiyetler yanında ülkelerin yemek kültürünü tanımak da önemlidir. Buradan yola çıkılarak Türkiye'ye has olduğu düşünülen bazı yiyeceklerin görselleri, seçenek verilmeden öğrencilere sunulmuş ve bunları bilmeleri istenmiştir. Döner, şiş kebab, baklava ve kahve görsellerinden en tanınanı kahve olmuştur.

Şiş kebab fotoğrafına 38 öğrenci kebab, 7 öğrenci şiş tavuk, 6 öğrenci et, 5 öğrenci ızgara, 4 öğrenci mangal eti, 2 öğrenci şiş kebab, 2 öğrenci köfte cevabını vermiştir. Birer öğrenci Adana kebab, bir öğrenci de sigara et cevabını vermiştir. 34 öğrenci bu

soruyu boş bırakmıştır.

Döner fotoğrafına 45 öğrenci döner, 13 öğrenci iskender kebab, 4 öğrenci tavuk döner, 3 öğrenci et döner, 2 öğrenci tavuk dürüm, 2 öğrenci köfte, 1 öğrenci et, 1 öğrenci fırçalamak, 1 öğrenci et kesmek cevabını vermiştir. 28 öğrenci bu soruyu boş bırakmıştır.

Baklava sorusu da öğrencilerin rahatlıkla cevapladığı bir soru olmuştur. Bu soruya 62 öğrenci baklava, 6 öğrenci tatlı, 2 öğrenci şeker cevabı verirken 26 öğrenci cevap vermemiştir. Bu soruda birer öğrenci şu cevapları vermiştir: Kek, pasta, künefe, ekmeç.

Fincanda kahve görseline 52 öğrenci Türk kahve, 40 öğrenci kahve, 4 öğrenci çay, 3 öğrenci tuzlu kahve, 1 öğrenci çikolata cevabını vermiştir. Bu soruyu boş bırakan öğrenci yoktur.

Dilin Öğrenildiği Kenti Tanıma

Dili öğrenilecek ülkenin ve kentin tarihi ve turistik yerlerini öğrenmek, hatta bu yerleri tanıtıcı gezilere katılmak, bilginin kalıcılığı açısından önemlidir. İnsan, duydukları hatta okuduklarından çok gördüklerini hatırlar. Araştırmaya konu olan öğrenciler Bursa’da eğitim aldıkları için onlara Bursa’nın tarihi ve turistik yerleri ile ilgili sorular yöneltilmiştir.

Araştırmada, öğrencilere “Bursa’da kayak merkezi ile ünlü dağın adı nedir?” sorusu sorulmuş ve öğrenciler % 65 oranında Uludağ cevabını vermişlerdir. 27 öğrenci bu soruyu boş bırakmış, 3 öğrenci Osmangazi, 2 öğrenci Şehir küstü, 1’er öğrenci de Kent Meydanı, Korupark ve Zafer Plaza cevabını vermiştir.

Öğrencilere yöneltilen diğer bir soru, “Bursa’daki en önemli caminin adı nedir?” sorusudur. Bu soruya %73 Ulucami cevabı verilirken, bir öğrenci Görükle Camii, bir öğrenci de Fatih Sultan Ahmet Camii cevabını vermiş, 25 öğrenci ise bu soruyu boş bırakmıştır.

“Bursa’da deniz var mı? Varsa nerededir?” sorusuna 45 öğrenci Mudanya, 2 öğrenci Gemlik, 2 öğrenci Karadeniz cevabı verirken; 29 öğrenci Bursa’da deniz yok cevabını vermiştir. Bu soruya verilen diğer cevaplar şöyledir: “Bilmiyorum varsa haber ver çünkü gitmek istiyorum.” (1 öğrenci), “Var ama biraz uzak” (2 öğrenci), “Var ama nerede bilmiyorum” (7 öğrenci), Marmara (7 öğrenci), Yalova (2 öğrenci) Bursa’da deniz var İstanbul’da yok (2 öğrenci), Bursa’da yok, İzmir’de var (1 öğrenci)

“Bursa’da aşağıdakilerden hangisi ünlüdür?” şeklinde sorulan ve seçenekler sunulan soruya verilen cevaplar şöyledir:

Kestane Şekeri (51 öğrenci), Mevlana şekeri (3 öğrenci), pamuk şekeri (2 öğrenci). Bu soruda seçenekler arasında verilen ‘horoz şekeri’ni hiçbir öğrenci işaretlememiştir. 44 öğrenci bu soruda herhangi bir seçeneği işaretlememiştir.

Dilin İnceliklerini Bilme

Kültürel aktarımın gizli formülleri olan atasözü ve deyimlerin yabancılara Türkçe öğretimi alanındaki ders kitaplarında daha çok metin

içerisinde yer aldığı görülmektedir. Metin içerisinde bu kelimelerin kullanılması cümle veya kavramın bağlamı içerisinde değerlendirilmesine olanak vermektedir. Deyimler, genellikle yabancı dil olarak Türkçe öğretimi amacıyla yazılmış ders kitaplarında metin içerisinde koyu puntolarla yazılarak yer almaktadır. Etkinlikler bölümünde ise metinden yola çıkarak deyimın anlamını eşleştirme yoluyla buldurmaya yönelik çalışmalara yer verilmektedir. Temel düzey metinlerinde, daha çok iki kelimelik deyimlere yer verilmelidir. Bu deyimlere karşılık olarak bir tek kavram bulunmasına özen gösterilmelidir. Sözcük sayısı üç ve üçten fazla olan deyimlerin öğretimi orta ve ileri düzeylere bırakılmalıdır çünkü sözcük sayısı artan deyimlerde anlam genişlemesi daha fazla olacaktır bu da öğrencinin sözcük dağarcığının gelişmiş olmasını gerektirecektir. Deyimler, yabancılara Türkçe öğretimi kitaplarında farklı metinlerde anlamlarına uygun bir şekilde yer verilerek kullanılabilceği gibi bir deyimın nasıl ortaya çıktığını anlatan hikâyelerle orta düzeyde de kullanılabilir. (Kalfa, 2013: 173-174)

Kaşgarlı Mahmut'un 11. Yüzyılda Araplara Türkçe öğretirken Türk kültürüne ait atasözlerinden, destanlardan ve manzum örneklerden faydalanması, onun o zamandan dil öğretiminde kültür ve edebiyatın önemini açık bir şekilde kavradığını ortaya koyar. Dili kültürel kimliği ile öğrenmeye başlayan öğrenci, Türkçe'nin sadece dil bilgisel boyutuyla değil, düşünsel, duyuşsal ve edebi boyutuyla da ilgilenmiş olur. (Şahin, 2014: 502-503)

Deyimleri anlamak yabancı dil öğrenen öğrenciler için zor olduğundan araştırmada öğrencilere seçenekler sunulmuştur. Deyimler, o dili konuşan kişilere bile çoğu zaman zor gelebilmektedir. Yabancı öğrenciler de bu tarz soruları cevaplarken zorlanmışlardır.

"Aşağıdakilerden hangisi "birini, haberi olmadan kötü duruma düşürmek" anlamına gelir?" sorusunda 26 öğrenci "kalbini çalmak" 25 öğrenci "yol kesmek", 19 öğrenci "başına çorap örmek", 7 öğrenci "şansını denemek" seçeneğini işaretlerken 23 öğrenci bu soruda hiçbir şıkı işaretlememiştir.

"Aşağıdakilerden hangisi birinin durumuna belli etmeden gülümsemek anlamına gelir?" sorusunda 11 öğrenci "bıyık altından gülmek", 13 öğrenci "çok gülmek", 12 öğrenci "saman altından su yürütmek", 11 öğrenci "kakhaha atmak" seçeneğini işaretlemiş; 53 öğrenci ise bu soruda hiçbir seçeneği işaretlememiştir.

“Kalbini çalmak ne demektir?” sorusunda 9 öğrenci “kalbini kırmak, 43 öğrenci “kendine aşık etmek, 9 öğrenci “hırsızlık yapmak, 3 öğrenci “kapısını çalmak cevabını verirken; 36 öğrenci bu soruyu boş bırakmıştır.

Deyimleri anlama konusunda öğrencilerin zorlandıkları gözlemlenmiştir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Yabancı bir dil öğrenmek o dilin kurallarını kuru kuruya öğrenmek değildir. Yabancı dili tam anlamıyla öğrenmek o dilin kültürüne de aşina olmak demektir. Dil, günlük yaşamdan, sokaktan, çarşıdan, pazardan, spordan, televizyon dizilerinden, şarkılardan, türkülerden, masallardan, atasözü ve deyimlerden... bağımsız değildir. Dilini öğrenmek için geldiği ülkede yaşayan öğrenci ister istemez farklı bir kültürü de edinmeye başlar. Doğal ortamlarda da öğrenilebilecek yerli kültürün dilin öğretildiği merkezlerde yaşatılarak öğretilmesi uygun olacaktır. Yapılan araştırmada, Ulutömer öğrencilerinin en çok bayrağımızı, Atatürk’ü, başkentimizi ve kahvemizi tanıdıkları görülmüştür. Öğrenciler deyimleri anlamakta zorlanmışlardır. Deyim ve atasözlerine A1 düzeyinden başlayarak kolaydan zora yer verilmelidir.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi söz konusu olduğunda bizi biz yapan temel değerlerin ders kitaplarında yer alması önemlidir. Dili öğrenen yabancı öğrenci için en güvenilir bilgi kitapta yer almaktadır. Kitapta yer alan kültürel öğeler sınıf ortamında da öğretmen tarafından vurgulanacak, pekiştirme sağlanacaktır. Genelde başkentimiz, bayrağımız, Atatürk’ümüz, önemli tarihi yerlerimiz, doğal güzelliklerimiz, yemeklerimiz, önemli tarihi kişiliklerimiz, atasözlerimiz, deyimlerimiz, müziğimiz, sanatımız öğrencilere tanıtılmalıdır.

Özelde ise Bursa’ya has Uludağ, Ulucami, kestane şekeri, iskender, Hacivat-Karagöz tanıtılmalıdır. Bunlar öğretilirken sadece kitaptaki kuru bilgi ile yetinilmemeli, öğrenciler yaşayarak öğrenmelidir. Önemli tarihi ve turistik yerlere geziler düzenlenmeli, yöresel lezzetler tattırılmalı, hatta yöresel lezzetlerin yapımı da uygulamalı olarak gösterilmelidir. Bu sebeple yabancılarla Türkçe öğretim merkezlerinin donanımı buna göre düzenlenmelidir.

KAYNAKÇA

- Akyol, H. 2006. Türkçe Öğretim Yöntemleri, Bursa. Kök Yayıncılık.
- Arslan, M. 2011. Yabancılara Türkçe Öğretim Kılavuzu, Ankara: Nobel Yayınları.
- Cemiloğlu, M. 2003. Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi, Bursa: Alfa Aktüel Yayınları.
- Cemiloğlu, M. 2015. İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi, Bursa: Alfa Aktüel Yayınları.
- Eyuboğlu, B. R. 1995. Bütün Eserleri, Beşi Birden ve Dol Karabakır Dol, Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Okur, A. ve Keskin, F. 2013. “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kültürel Öğelerin Aktarımı: İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti Örneği”, The Journal of Academic Social Science Studies, Volume 6 Issue 2, p. 1619-1640, February.
- Demir, A. ve Açıık, F. 2011. “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kültürlerarası Yaklaşım ve Seçilecek Metinlerde Bulunması Gereken Özellikler”, TÜBAR XXX.
- Kalfa, M. 2013. “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sözlü Kültür Unsurlarının Kullanımı” Millî Folklor, Yıl 25, Sayı 97.
- Şahin, A. 2014. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler, Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Yaylı, D. ve Bayyurt, Y. 2014. Yabancılara Türkçe Öğretimi, Ankara: Anı Yayıncılık.

EXTENDED ABSTRACT

Language is an instrument which enables to communicate among people, think, perception, express oneself by speaking. Also, “A language a person” utterance shows that language is basic factor of being human. Developing technology and new world system require for increasing the number of language which people know.

Learning all words of a language and getting together these words according to that language don't mean to learn that language. Learning language really means to analyze cultural reference of that language. Otherwise, superficial learning comes true not in real. At the end of this, foreign language learned doesn't become permanent. Also, learning foreign language is to understand perspective to world, idea system and value judgement of society of which language is learned. So, while teaching, cultural teaching is an obligation. Education is also culture transmission. Education is transmission of culture being national and obtain culture as well as language. Even if person learning the language is foreign, he/she learns

the culture of that language as well. Sociologists thinking society as a social phenomenon think that it is a learned behaviour. In this sense, according to this mind approaching to behaviourists and stating the language as a learned behaviour, language and culture are attached twin like language and idea. It is necessary to know basic features belonging to that society in order to comprehend various activities created by people who consist of society.

Importance and necessity of teaching Turkish as foreign language has gained big speed in last thirty years. Many institution and university has started various studies with guide effect of government policy as well. These institutions and establishments have progressed in teaching Turkish as foreign language field with the help of developing language teaching strategies and methods. However, studies at preparing materials field, teaching strategies like English, French and Deutsch languages are obtained mostly; studies related to what can be structures and features of Turkish language has been inadequate. While learning foreign language using equivalent terms, expressions in language by finding in that language namely only learning rules and translating words to that language aren't enough. Learning foreign language is also a struggle to understand perspective to world, idea and value systems of other societies in world. It is necessary to know basic points of that society to perceive various activities created by people who consist of a society.

A teacher teaching Turkish as foreign language shouldn't forget that his/her students are coming from different cultures. He/she should respect different cultures and give place those cultures in his/her lesson. Usage of factors belonging to their culture motivate students positively. Teacher can also motivate the students by using factors belonging to his/her culture. Learning values belonging to culture of learned language will make students curious. Teacher can make students curious by bringing concrete examples about his/her culture.

Since birth obtaining of language is connected to activities not only an activity. These activities are getting complex as age and class levels of the students are increasing. While teaching Turkish to foreigners there is a progress like this from simple to difficult.

In research, with an practised survey it is asked to foreign students (100 students) who study at Uludağ University Turkish Teaching Practise and Research Center about how much they know various pictures and photos. Visuals taking place in practised survey belong to place and people who are important in Turkish culture and history. What slogans used in spoken language, proverbs and idioms remind students has been questioned. So, while students are learning Turkish if they learn cultural values or not has been researched and results have been obtained with the help of got findings, proposals have been suggested.

In made research, that Ulutömer students know our flag, Atatürk, capital city and coffee the most has been seen. Students had difficult to understand idioms and proverbs. So, idioms and proverbs should be taken place from simple to hard by beginning from A1 level.

It is important to take place basic values which make us Turkish in lesson books. The most reliable information takes place in book for foreign student learning the language. Cultural factors on book will be emphasized by teacher in classroom, so reinforcement will be provided. In general, our capital city, flag, Atatürk, important historical places, natural beauties, foods, important historical personalities, proverbs, idioms, music, art should be presented to students.

In spesific, Uludağ, Ulucami, candied chestnut, İskender, Hacivat- Karagöz belonging to Bursa should be presented. While these are being taught, it shouldn't be content with simple information on book, students should learn by living. Trips to important historical and touristic places should be organised, local flavours should be tasted, making of local flavours should be organised according to this. In centers where the language is taught by sustaining teaching of local culture which can also be learned in natural places will be suitable.